

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:	
Egész évre	5 frt — kr.
Fél évre	2 frt 50 kr.
Negyed évre	1 frt 25 kr.

Felölős szerkesztő:	Társ-szerkesztő:
Dr. Prok Gyula.	Sztempák Jenő.
Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.	

Hirdetéseket és előfizetéseket
elfogad a kiadó-hivatal: Nyiregyházán,
iskola-utca 13-ik szám.
Egyes szám ára 10 krajczár.

Szocializmus Szabolcsvármegyében.

III.

A Szabolcsvármegyei szociális mozgalmakkal foglalkozott immár a vármegye törvényhatósági közgyűlése is. Hozott határozatát lapunk más helyén bő kivonatban találják meg olvasóink.

Mint a társadalom és közélet rendjének hivatásszerű őrei, természetesen nemcsak hogy kifogást nem teszünk a törvényhatóság azon határozata ellen, amely a veszedelmessé fajulható, a vármegye belbékéjét könnyen felforgató szocialista mozgalom ellenében preventív intézkedések foganatba vételét célozza, de sőt örvendetes megnyugvással vesszük tudomásul, hogy a bajakut volta elismerésre talált, s hogy jelentőségét valódi értéke szerint mérlegeli a törvényhatósági közgyűlés.

Elismerjük szívesen azt is, hogy a törvényhatósági közgyűlés határozatai közül az, amely a község jegyzőit felmenteni kívánja a közterhek behajtásának feladata alól, azon indokból, hogy a népek a jegyzők iránt begyűpösödött ellenszenvé és bizalmatlansága csökkentessék, — to-

vábbá az, a mely a nép jogtalan kiszípolozása és kiszípolozói ellen törvényes védelmet óhajt felállítani, az is, amely az ugynevezett „*úrdolgát*“ beszüntetni, s a vele járó visszaéléseknek gátat vetni kíván. — s végül az is, amely házi iparágak meghonosításával a köznépet a téli időszakon át keresethez és foglalkozáshoz juttatni akarja; mint olyanok amelyek alkalmasak arra, hogy megvalósításukkal a terjedő ragály miázmait pusztítsák, s hogy a szocialista tanok mutatkozó népszerűsége ellen-súlyozzák.

A fenyegető veszedelemre figyelemmel nem térünk ki annak elismerése elől, hogy a szocializmus konkrét jelentkezése ellen egy ezred idegen nyelvű katonaságnak az exponáltabb területeken való elszórása valóban hatalmas sziklafalat állít fel. Bár lehetetlen elhallgatnunk, hogy a katonaság elhelyezésével támadó teher a községek vállaira nehezedvén; egy okkal több lesz a köznép elégedetlenségéhez, s úgy lehet ez az orvosság csak szítani fogja az égő zsarátok lappangó tűzét.

De az a határozat, amely a szocializmus terjedésének legfőbb okául egyes lapok bujtogató cikkeket állítja

oda, s ezek ellen kér a sajtószabadságának korlátozását egyenesen feltételező törvényes rendszabályt, nevetéses és egygyű. És hogy ez a határozat Szabolcsvármegye törvényhatóságának jegyzőkönyvében megörökítve van, nem válik Szabolcsvármegye dicőségére.

A törvényhatósági közgyűlés egy szerfen fel lett ültetve.

A következőképen:

Mikecz János alispán egy felhívást intézett a Nyiregyházán ismeretlen helyen székelő „*Felső Tisza-vidéki gazdasági egyesülethez*,” amelyben a szocialis mozgalmak jelentőségét kiemelve, felhívja az egyesületet, hogy tegye tanulmánya tárgyává a kérdést. Egyben arra kéri, hogy jelölje meg a ragály terjedésének okait és előzményeit, és formulázza a véleményét arról, hogy minő intézkedéseket tartana célszerűnek Szabolcsvármegyében foganatosíttatni.

A tisztelt egyesület az alispáni felhívást nyilván kiadta valamelyik bizottságának szakszerű véleményezésre, és a bizottság nyilván össze is ült, bizonyosan nagyon sokat tanulmányozott könyvekből, a helyszínen, hidegben és meleg kemence mellett, aztán bizonyosan behatóan meg is

A „NYIREGYHÁZA” TÁRCZÁJA.

A női büntettes.

Egy pillanattal sem habozom kijelenteni, hogy felolvasásom tárgyának megválasztásában szerencse nem kiser. Derült képcoportot kellene megfestenem, amelynek színei ragyogók, hangulata verőfényes, habár tartalma oly üres is, mint a tél reggeli nap-sugára. De talán az ifjú évek harci kedve az, ami engem arra unszol, hogy mindig az ellenkezőjét tegyem, irjam és mondjam annak, amit az adott viszonyok szorgos megfigyélése után tennem, írnom és mondanom kellene.

A pajzán humor kínálkozó eszközeivel mosolyt kellene csainom hallgatóim ajkára, ha a rám váró feladat valódi minőségét venném irányadóul a tárgyam megválasztásában. E helyett elvezetem önöket az élet legsötétebb mezéjére, ahol nyoma sincs a természet szépet termő, pazar erejének, ahol ellenben dusan tenyész a gyilkos mérget tartalmazó atrópa belladonna.

A legújabb moralisták szerint a bűn éppen olyan alkatrésze a természet és az emberi társadalom rendjének, mint a kávé, vagy a tinta-tartó, vagy éppen a cziánkáli. A hasonlat illetően felállításra öntudatosan történt, s jelentősége a következményekből tűnik ki. A kávé is, a tinta-tartó is és a cziánkáli is temérdek alkatrész rendszeres vegyülete. És merő véletlen, hogy a tinta-tartóból nem lett kávé vagy cziánkáli. A

közös anyag keveredésének tutos törvénye az egyik és a másik alakulási folyamatában többet talált venni az egyik alkatrészből, kevert hozzá — minthogy a természeti viszonyok kedvezőek — egy harmadikat, s nem gyilkos mérge, hanem egy kedvenc ital szilárd alakban állott elő. A legvégső elemzésben az érzékelésünk hatalma alá vonható minden tárgy anyaga egy és ugyanaz, vagyis parány, amelynek összetétele többé nincs. A parányok elhelyezkedésének sűrűsége, alakzata, összetételük rendszeressége, vagy rendszeretlensége végső oka annak, hogy ugyanazon anyagból kávé és cziánkáli egyaránt lehet.

Az erkölcsi világ egy azon törvénynek hódol.

A bűn és erény, öröm és bánat, gyűlölet és szeretet. Góg és alázatosság, langész és butaság okaiiban, fejlődésében és szerkezetében közös forrásban vezet vissza és nincs senki, aki megmondaná, miért lett a bűnből erény, a szeretetből gyűlölet, a langészből esztelen, vagy világosabban meghatározandó a fogalom; miért találkozik ugyanazon részben az erkölcsi világrendek a szeretet és gyűlölet, bűn és erény, öröm és bánat. Éppen talán az alkotó parányok rezgésének sebessége változtat ily szédítő ellentéteket.

Esetlegesség minden, ami van, történik és keletkezik.

Merész levezetésem alkalmas keretet van hivatva szolgáltatni ahhoz, amit a női büntettesről részint tanulmányaimból, részint a gyakorlatomból merítve, elmondandó vagyok.

Csaknem teljesen beigazolt ténynek vehető u. i. hogy a nő életében főképp azon momentumok, a melyek őt a jogrenddel elentébe állítják, merően esetlegességből származnak, s csupa véletlen, hogy a szellemének tisztaságát és épségét megőrzött nő bűnössé válik. A jó és rossz egyazon anyaga eltérő alakban való jelentkezése egyik vagy másik irányban éppen csak attól függ, hogy a bűnös nő rendszerelen kedélyvilágában melyik emelkedik túlsúlyra. Az a lélektani erő, amely a nőt öntudatlanul bűnre sarkalja, mindig pillanatnyi, s ha a tényleges kihatás kedvező előfeltételei az ösztön percében véletlenül hiányoznak, a bűnösség el fog maradni.

E ténynek a valóságát a bűnös nő életének abban a szakában is fényesen láthatjuk, midőn lelkét nagy erővel nyomja a cselekményének terhe. A végtárgyalási teremben mindennapi jelenség, hogy a legnagyobb váddal sújtott nő az érzellem forró melegével szorítja kebléhez ártatlan magzatát, és bűnös lelke hatványozottan szorja rá melegt. Ugyanott szinte mindennapi, hogy a bűnös nő könnyeket hullat mások balsorsa vagy szerencsetlenségéért fölött. Általában a női lelek gyöngébb vonásai a súlyos büntetssel terhelt nőnél is megkapóan domborodnak ki, és látván az érzelmeinek ezen zselid gyöngédségét, a tények összetörülő bizonyítékai dacára alapos kétség száll meg a bűn elkövetése s annak öntudatos volta iránt és csaknem tagadni vagyunk hajlandók, hogy a szeretet, gyöngédség kegyelet és engesztelékenység nemesebb érzelmei által annyira áthatott nő

tárgyalta a roppant tanulmánya rengeteg anyagát. Valóságos szóáradat folyhatott a köznépi helyzete, jövedelmei, kiadásai, terhei, uzsorásai, természetbeni szolgáltatásairól, a nap-számról, a téli időszak munkanélküliségéről, a gazdaszövetkezetek hiányáról, a kölcsönök nagy kamatairól, a súlyos gazdasági viszonyokról, stb. stb. szóval mindazon terhekről, a melyek a szegény ember vállalt nyom-ják. Mintán ekként a kötelestétűdő bizottság jól meg hánytavetette dolgát, szemeit teménytelen áhitattal égre mereszti, s a bölcsesség sugár-zatával szemeiben meghat, szerény-séggel rebegi, hogy a parasztnak kutya baja sincs. hazug ámitó, aki azt merészeli mondani, mikép a pa-raszt szenved, hogy őt, az ő gyámolta-lanságát, szorult helyzetét kiaknázzák. Ellenben — szól a tiszteletré méltó bizottság — hibetetlen az a jólét, boldogság, amelyben a nép, az isten verte nép úszik!

Ellenben — imigyen szól a bölc-s bizottság tovább — az az átkos újság oka mindennek. Az bujtja fel elége-detlenségre a boldog köznépet. Az vilá-gositja fel elméjét, biztatja harcra minden ellen, ami szent. Ugyanazért szájkosár az újságíróknak. Máglyára velük és haszontalan elme termé-keikkel.

Átkosan tőkéletes egy logikája van annak az ismeretlen közéleti té-nyezőnek, vagy minek.

Először senki e világon nem volt kíváncsi a gazdasági egyesület obs-curus véleményére a sajtó hatását illetőleg.

Másodszor: nem kívánta tudni senki e világon, hogy mit tart ez a közhasznú egyesület a sajtó szabad-ságáról.

Harmadszor: senki sem, de főkép az alispán nem kérdezte meg, hogy nyilatkozzék a veszedelmes sajtó meg-rendszebályozásának szükségességéről.

Negyedszer: a tisztelt egyesület-től sok igen fontos kérdésben kére-tett vélemény, amikről bizonyosan rengeteg bölcsességének és tudomá-nyának büszke önérzetében nem tar-totta méltónak nyilatkozni.

Ötödször: a gazdasági egyesület ebben az esetben beigazolhatta volna létjogosultságát, e helyett azonban illetéktelenül és együgyű módon a sajtóról dissertált.

Hatodszor: a sajtó szabadság alkot-mány biztosíték, s drágább kincse még kinövéseiben is a nemzetnek, mint a jámbor gazdasági komplotte, vagy mi.

Hetedszer: Ugyanazért, ha a kettő közül valamelyik eljátszotta kis játé-kait, ugy a gazdasági egyesület hamar játszotta el.

S végül nyolczadszor: a sokszor hivatolt egyesület illetéktelen véle-ményével elegendő érdemet szerzett magának mindnyájunk csendes rész-vételére.

Ezek után csodálkozunk azon, hogy Szabolcsvármegye közönsége felült annak az együgyű véleménynek.

Annak, amit az a határozat kíván, nagy idők egyik legszebb alkotása az 1848 évi XVIII törvényczikk a sajtó szabadságáról áll utjában, s bizonyos, hogy Szabolcsvármegye, vagy éppen a gazdasági egyesület kedvéért ezt a nagy művét a nemzetnek megváltoz-tatni, csonkítani nem fogja semmiféle törvényhozás Magyarországon.

Az a törvény: alaptörvény, s vál-ságos idők legértékesebb biztosítéka Azt megingatni nem szabad, támadni hiéna munka, amelytől borzadva kell

elfordulni minden fegyelmezett gon-dolkodásu embernek.

Pedig szinte egészen ártatlan dol-goknak látszik az, amit a bölc-s gazdasági egyesület után Szabolcsvár-megye közönsége kíván.

Épen csak a „Földmívelő“ és a hasonló hurogat pengető lapokat kell működésükben megtámadni. — Távól legyen tőlünk, hogy pártfogásunkba vegyük az említett lap felforgató irányát. Piszkos munkának, orvtáma-dásnak tartjuk minden szavát a tár-sadalom és állam rendje ellen.

Am de tessék védekezni minden-kinek a hatása ellen ugy, amint tud. Hanem azt az intézményt, amely Magyarországnak nagyobb erősege 80 regimentnél — alapgonddolatában tá-madni meg egy ily roppant csekély incidensből, mint aminő Szabolcsvár-megyében a szoczialista mozgalom; no hát uraim! arra a legmegfelelőbb kifejezést nem írjuk ki.

Csak azt sajnáljuk, hogy Szabolcs-vármegye közönsége felült a gazdasági egyesület hihetetlenül naiv gondola-tának, vizgasztal azonban, hogy a szó-ban forgó határozat az illetékes ténye-zőknél süket fülekre talál.

Közügyek.

— Képviselőtestületi közgyűlés. Nyiregy-háza város képviselőtestülete a múlt pénte-ken, e hó 9-én délután rendkívüli közgyű-lést tartott, amelyen első helyen a Morgen-ster-n-féle faraktár terület beheadására von-atkozó vármegyei határozat került napi-rendre. A képviselőt elhatározta, hogy a ker-déses területet az árverés mellőzvével to-vábbra is meghagyja az eddigi bérőnél 3 havi felmondás mellett s azon kikötéssel, hogy a vasuti út tervben levő kiszélesítése esetén az elesett területért a béről kárterítést nem igényelhet. — Tudomásul vették ezután, hogy a polgármester a vásárvám-

bűnőcselekmény elkövetésére képes legyen. — Áldozata fölött vagy csak nevének hal-latára is a nő mindig zokog, ami mindig a megbánás záloga. A férfinek ez ritkán fordul elő s ha igen, úgy az a bűnös férfi alattomos és gyáva, s bizonyos, hogy cselekményét is így követte el. A nőnél azonban ez a termé-szetes.

A nő lelkenek gyorsan és nagy ellen-tétekben mutatkozó változásai a mellett, hogy a bűn elkövetését illetőleg el nem követését mindig kétségessé teszik azonkívül még egy nevezetes következményt engednek leveztetni.

A bűn egyik alkatrésze az, hogy elkö-vetése a tettes által czélba vételtől és akarat-talot legyen. Vagyis a bűnösség már ott kezdődik, ahol a majdan bekövetkezendő büntetett egy arra irányuló gondolat kép-viseli. A nőnél ezek a gondolatok felette ritkák s alig van rá eset, hogy a bűn véghezvitelének cselekményét ily gondolatok sokkal, vagy éppen csakohgy megelőzték volna. A nő mindig pillanatnyi szuggestió alatt hajlja végre a büntetett, vagyis a fon-tolgatás és az előre megfontolt szándék csaknem mindig hiányzik a nő által elköve-tett büntettek alkatelemeiből. Ennek a bünt-ető judikaturában gyakorlati jelentősége is van. A nő ugyanis mindig enyhébb bünte-téssel sújtatik, mint ugyanazon büntetett a férfi és biztosíthatok mindenkit arról, hogy ez a gyakorlat legkevésbé sem támaszkodik arra a lovagiaságra, a melyvel a bírő a női nem iránt viseltetik. Sőt a tételes bűn-

tető jog is szorgos tekintetbe veszi a bűnös nő lelki szerkezetét és részére külön nemét állapítja meg a gyilkosságok. Mint azt pél-dául a magyar büntető törvény 285. 284. és 287. paragrafusai teszik.

Van még egy harmadik következmény is, a mely abból származik, hogy a nő élete, érzelmei, hangulata és lelki benyomásai csupa esetlegességeknek vannak alávetve. Az az egyen-súly, a mely a bűn elkövetésének indító oka és a bűn minőségének sulya között kell, hogy meglegyen, rendszerint hiányzik a női büntetteknel. Vagy végtelen csekély okból nagy büntetést követ el a nő, vagy nagyon súlyos sörnelmet elenyésző csekély büntet-tel torol meg. Nevezetes az időpont is. Ha ugyanis a vezt sérelem közvetlen nyomába lépés a megtorlás, ugy a büntett lesz arány-talanul sulyos, míg ellenben, ha a pillanat-nyilag felébredt szándék véghezvitele a viszo-nyok kedvezőtlen alakulása folytán akadályozva van, ugy a női lélek igen csekély megtor-lással, illetőleg a sértő elleni csekély bűn-cselekménnyel is megelőgszik.

Hevenyészve a következő példákat hoz-hatom föl:

Egy baranyamegyei cselédleány valami kisebb csíny miatt gazdasszonyától nem kap reggelit. Ez a jelentéktelenség annyira meg-zavarja lelkének egyensúlyát, hogy elhatá-rozza, mikép a szolgálatadó egész családját ki fogja pusztítani. E végből a főzés alatt álló ételekbe mérgeket dob. Véletlenül a

családhoz ebédre vendégek hivatalosak, s az asztalokat harminczhatan ülők körül. Vala-mennyien esznek a megmérgezett ételekből, s közülök tízenkettő iszonyu kínok között pár óra lefolyása alatt kiszived. A többi is érzi a mérge hatását s ezeknek ápolásá-ban legbuzgóbb tevékenységet a mérgekeverő cselédleányt fejt ki. Habozás nélkül beismeri, hogy a reggeli megtagadása fölötti bosszu-jában ő keverte a mérges anyagokat az ételekbe. Akarta is figyelmeztetni az asszonyt, de félvén a büntetéstől, nem volt hozzá elég bátorsága.

Ez év tavaszán történt Nyir-Bátorban. Az ottani nagyvendégelőben cselédleányként volt alkalmazva Szöllőssy Zuzsánna. Ugyanott volt egy öreg hetes is, a ki egy izben a hanyag cseléd szemére veti, hogy nyitva hagyja az utca ajtót, mert talán szeretők után néz. A leány kapja magát és felgyújtja előbb az istállót, aztán a jégvermet, majd egy szénakazalt, amelynek tüze végsővesze-délmmel fenyegette a tőzsomszedságban levő zsidótemplomot. A legbuzgóbb tevé-kenységet az oltás körül maga Szöllőssy Zuzsánna fejt ki s kihallgatásánál előadja, hogy a tüzeseteknek ő volt az okozója s azt azért tette hogy az öreg mindenesen bosszut álljon, mivel hogy őt megbántotta.

Mindenzen esetek a női lélek megbizha-tatlanságát, hangulatának esetlegességét és a kedélyvilágának expensivitását igazolják.

(Vége következik.)

szedési jogra vonatkozó bérleti szerződést Spitz Ferenc és társaival további egy évi tartamra megkötötte. — Ezután a Zsándár-épület sorsa került szövegnyre. Ez az épülete a városnak még ma is korcsma ugyan, jóvelmezősége azonban, mint egyáltalán a korcsmaépületek, folyton csökken, sőt a mostani bérlet is szeretne szabadulni tőle. A legjobbkor jött tehát a helyben állomásozó ezredparancsnokság útján a hadtestparancsnokság tudakozása, hogy a város a hadsereg keretében felállítani szándékolt állandó lősorozat (katonai czélokra alkalmas lovakat vásároló) bizottságok egyikének hajlandó volna-e megfelelő helyiség-ről gondoskodni? Az itt járt vegyes bizottság e czélra a Zsándár-épületet és telkét találta lezalkalmasabbnak, amelynek megfelelő átalakítása mintegy 12—13000 forintba kerülne. A képviselőtestület hajlandónak nyilatkozott a Zsándár-átalakításra és átengedésére, s megbízta a polgármestert, hogy e tárgyban a hadtestparancsnoksággal lépjen érintkezésbe. — A Küzdényi Szilárd volt tiszt. mérnök lemondásának tudomásul vétele után Mikecz József indítványra került tárgyalás alá, a nyilvántartási hivatal és cseleedszerző hatósági intézet felállítására. A képviselőtestület többek hozzájárulása után megbízta a tanácsot, hogy idevonatkozólag tervezet dolgozzon ki, s azt záros határidő alatt terjessze be a képviselőtestülethez. — Ezek után a szervezkedési szabályrendelet tervezetének tárgyalását folytatták, több rendbeli módosítással fogadva el az „Egészségügyi szolgálat”-ra és a Rendőrkapitányra vonatkozó fejezeteket. A még hátralevő rész még legalább egy ülést igénybe vesz.

— **Nyiregyháza virilistái.** A legtöbb adót fizető városi képviselőtestületi tagok jövő évre érvényes névjegyzékét a múlt pénteken, e hó 10-dikén tartott ülésén állapította meg a képviselőtestület kebeléből e czélra kiküldött bizottság. — A névsorban első helyen áll a **Nyiregyházi Takarékpénztár** egyesület 9925 ft 99 kr. — az utolsó **Bozán Gyula** 166 forint 18 kr, egyenes állami adóval. — A névsor egyébiránt a következő: (A *-gal jelzett számok az adóösszeg kétszeresen számított voltját jelentik.) Nyiregyházi Takarékpénztár egyesület 9925 ft 99 kr, gr. Dessewffy Miklós 4487 ft 95 kr, gr. Dessewffy Dénes 3429 ft 3 kr, gr. Dessewffy Alajos 3129 ft 3 kr, gr. Dessewffy Béla 3429 ft 3 kr, Mármaroszigeti ev. ref. főiskola 1425 forint 41 kr, Nyiregyházi termény- és áruraktár-szövetkezet 1279 forint 10 kr, Haas Ignác 1167 ft 90 kr, Bodnár István 1038 forint 24 kr*, Csengeri Gyula 1150 ft 03 kr, özv. Török Péterné 890 ft 83 kr, Grosz L. H. 855 ft 51 kr, Glöck Ignác 853 ft 51 kr, Stern Jenő 809 ft 11 kr, Semsey Mór 805 ft 48 kr, Szopkó Alfréd 756 forint 80 krajczár*, Schlichter Gyula 747 forint 48 kr, Gredig Jeremiás 696 forint 38 kr, Csengeri Mihály 601 ft 86 kr, Bray Kálmán 595 forint 38 kr, Barzó Mihály 554 ft 57 kr, Vojtovics Bertalan 518 ft 97 kr, Szesztay Károly 516 ft 84 kr*, Verzár István 484 ft 12 kr*, Csengeri Kálmán 481 forint 11 kr, Baruch Arnold 468 ft 1 kr, Somogyi Gyula 465 ft 42 kr*, Gyurcsán Ferenc 449 ft 96 kr, Elek László 443 ft 5 kr, Magy. kir. Államvasutak 410 forint 43 kr, Ferlicska Rezső 397 ft 20 kr, Márkus Károly 337 forint 14 kr, id. Henszel András 330 forint 78 kr, Palicz János 324 forint 1 kr, Fábry Béla 320 ft 46 kr, Kovách Gerő 319 ft 31 kr*, Silbe,stein László 316 forint 15 kr, dr. Gara Leó 316 forint*, Csapaky Jenő 304 forint 48 kr*, Morgenstern Dezső 303 ft 85 kr, Feldheim Emanuel 301 forint 59 kr, Hölcz Gyula 295 ft 67 kr, Korányi Imre 295 ft 56 kr*, Führer Ignác 290 forint 63 kr, id. Jánoszy János 287 ft 86 kr, ifj. Krudy Gyula 287 forint 6 kr*, Groák Odón 286 ft 74 kr, Führer Mihály 278 forint 48 kr, Déri Dániel 274 forint 36 kr, Pampuch András 271 ft 60 kr, Baumeiszter Ernő 270 forint 5 kr, Spitz Ferenc 269 ft 70 kr, Majerszky

Barna 262 ft 62 kr, Lang Lázár 262 forint 55 kr, Fejér Imre 261 ft 34 kr*, Fekete István 260 forint 64 kr*, id. Hibján Dániel 257 ft 47 kr, id. Sallay Pál 254 ft 17 kr, Novák Gyula 253 ft 9 kr, Szeszlész Lajos 250 ft 48 kr*, Geduly Henrik 250 forint*, Bartholomaeusz János 248 forint 24 kr*, Feszt László 247 forint 88 kr*, Czukker Henrik 241 forint 99 kr, Jánoszy Andrásné 240 ft 73 kr, G uraj Mihály 239 ft 10 kr, dr. Rosenberg Emil 238 ft 60 kr*, dr. Jósza András 234 ft 6 kr*, Lédeyer Ignác 231 ft 30 kr*, dr. Vadisz Leó 231 forint 20 kr*, Hlasi János 226 ft 50 kr*, Marsalkó Lajos 224 ft 90 kr*, Sütő József 210 ft 8 kr*, Bukovinszky Andrásné 218 forint 19 kr, Schwarz Izidor 216 forint 40 kr*, Kelner Lajos 208 forint, Nagy István 207 ft 7 kr, Wassermann Sámuel 205 forint 85 kr, Katz Vilmos 204 ft 79 kr, Kerekrethy Miklós 195 ft 53 kr, Rom. kath. iskola 198 ft 22 kr, Farkas Mór 197 ft 37 kr, Schulze György 193 ft 41 kr, Kovács András (lovas) 192 ft 31 kr, dr. Lauffer Miksa 189 forint*, Rosenthal Ferenc 188 ft 85 kr, dr. Ferlicska Kálmán 186 ft 18 kr*, Blumberg József 185 ft 96 kr, id. Cseh Pál 185 ft 23 kr, Pavlovits Imre 184 ft 22 kr, Kovacs Mihály (poloma) 185 ft 5 kr, Nagy Mihály 183 ft 42 kr, ifj. Cseh Pál 181 ft 11 kr, Garaj István 180 forint 97 kr, ifj. Nagy Mihály 173 ft 91 kr, Hibján Lajosné 173 ft 63 kr, Kovács Soma 169 ft 61 kr, Tolnay Sándor 169 ft 50 kr, Kerekes Pál 168 ft, Bozán Gyula 166 forint 18 kr. — Ezen névsorba természetesen nincsenek felvéve azok a legtöbb-adófizető polgárok, akik — akár mint választott képviselői tagok, akár mint tisztviselők, hivatalból — különben is tagjai a képviselőtestületnek. A névsorból kitűnően 1000 frton felüli adóalapon 10 — 500—1000 frtig terjedő alapon 13 —, 300—500 frtig 18 —, 200—300 frtig 38 —, és 200 frton aluli alapon 21 virilis tagja lesz a jövő évi képviselőtestületnek, s közöttük 27-nél van az adóalap ügyvedi, orvosi, mérnöki oklevél, — lelkesi hivatal, vagy iparkamrai költétség czimén kétszeresen számítva.

A vármegye közgyűlése.

Szabolcsvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 13-án és folytatólag 14-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen az első napon a bizottsági tagok mintegy 60—70-en vettek részt, míg másnap ez a szám is lepadt 25—30-ra.

Pedig a tárgysorozatban szerepelt a vármegye területén fellépett s immár fenyegető mérvet öltő szocialista mozgalom is, amelynek sok helyn ma már a „földosztás” a jelszava. Ezen mozgalom, illetve a megállítására és elenyésztésére szükséges teendők megbeszélése képezte a közgyűlés egyik legfontosabb tárgyát, annál érthetlenebb tehát, hogy a bizottsági tagok aránylag még is oly csekély érdeklődést tanúsítottak iránta.

Az első napon br. Feilitzsch Berthold főispán a közgyűlést megnyitván, mindenekelőtt hódolatteljes tudomásul vették azon belügyminiszteri leirat tartalmát, amely az öfelsége névünnepe alkalmából a vármegye részéről tolmácsolott szerencsekívánatoknak legkegyelmesebben történt fogadását tudatta.

Ezután a milleniumi alkalmából létesíteni elhatározott vármegyei közkörházra vonatkozó azon belügyminiszteri rendeletet, amely a közkörházban Nyiregyháza leendő felállítását mondta ki s a már jó ideje elkészített tervekkel némi módosításokkal jóváhagyta, az árlejtés és egyéb szükséges teendők fogantatására véget kiadták a vármegye alispánjának.

Több kisebb jelentőségű tárgy után a **Kállay András** lemondásával megüresedett **közigazgatási bizottsági tagságra** a törvényszerinti szavazati lapok útján való szavazással a beadott 66 szavazat mindenikével, tehát egyhangulag **Okolicsányi Lajost**, a Szé-

kely **Benedek** elhunytával megüresedett központi választmányi tagságra pedig 66 szavazat közül 53 szavazattal gróf **Pongrácz Jenőt** választották meg.

Az igazoló választmányba elnöklő főispán elnökül **id. Bodnár Istvánt**, tagokul **Martinyi Józsefet**, **Leffler Sámuel** és **Bencs Lászlót** nevezte ki, a közgyűlés pedig **Gaal Elek**, **dr. Meskó Lászlót**, **Szesztay Károlyt**, **dr. Mezőssy Bélát** és **Korányi Imrét** választotta meg.

A fővártó bizottságok elnökeiül a nyiregyházi bizottságokba **Szalánczy Ferenc**, **Nyíry János** és **Gecsey Sámuel**, a tiszalöki **Darvas Istvánt**, a kiskvárdai **Nozdroviczky György**, a nyirbátoriba **Gecsey Albert** választották meg; az 1898-ik évben működni hivatott **szorozó bizottság** polgári elnökeiül pedig — a nyiregyházi és a bogdányi szorozó járásban ezt a tiszteletet az alispán töltve be — a dadai alsó járásba **Mikecz Dezső**, a dadai felső járásba gróf **Pongrácz Jenő**, a kiskvárdai járásba **Szalánczy Bertalan**, a tiszai járásba **Jármay Imre**, a nagykállóba **Gaál Elek** s a nyirbátoriba **Orosz Miklós**.

Ezek után hozzájárult a törvényhatóság ahhoz, hogy Nyír-Mada és Pusztá-Dobos községek közigazgatásilag a nyirbátóri járásból a kiskvárdai járásba csatoltassanak át, szükségesnek találja azonban, hogy igazságügyi tekintetben a nyirbátóri járásbírószág területéről szintén a kiskvárdai járásbírószág területéhez csatoltassanak, mint szintén azt is, hogy Berkesz község a kiskvárdai, Kéres pedig a nagykálló járásbírószág területéről a nyiregyházi járásbírószág területéhez csatoltassék.

Ezt követően elfogadta a közgyűlés az állandó választmányának a községi közlekedési uthalózat megállapítása tárgyában tett s az alispán tervezetét elfogadó javaslatát.

Ezek után került sorra a tárgysorozat 16-ik pontja: az „Alispáni jelentés a munkásmozgalommal szemben fogantatandó intézkedéseket tartalmazó Felsőtiszta-vidéki gazdasági egyesületi javaslat bemutatása tárgyában”

A nagy horderejű tárgyat Mikecz Dezső főjegyző adta elő a jelenlevő bizottsági tagok észrevételek élénk figyelmével. Az olvasóink előtt ismeretes történeli előzmények rövid elmondása után fölolvasta a gazdasági egyesületnek a vármegye alispánja által hozzá intézett kérdésekre adott választatát s az állandó választmány javaslatát, amelyek a mindinkább veszedelmesebb jellegű öltő mozgalom terjedésének megakadályozását célozzák s az erre alkalmasoknak látszó eszközöket igényelnek megtalálni.

Többen szólottak aztán ehhez a kérdéshez s a felszólalók mindenike megegyezett abban, hogy a veszély nagyobb, mint aminek látszik, és mint a külső jelek után hinni lehetne. Mert a lelketlen bujtatógatók a lehetőségig titokban újk galád mesterségüket s **megesketik** az éjjeli gyűléseken a mozgalomhoz csatlakozó élamított munkásokat és kis gazdákat, akikőt beiratási díj czimén fejéenként 15 krajczárt, s ezen felül havonként 15 krajczárt, szednek, (piszkos ézzelmük és saját haszonlesésük tehát már ebből is látható), hogy őket és egymást, vagy is „ügyüket” nem árulják semmi körülmények között. Szervezkedésre és kintartásra buzdítják őket, azzal az ügyes fogással élvén, hogy csak is így, épen ezzel a titkos de törletlen ödszertartással érhetik el kitűzött céljaikat. Póldákat hoztak fel arra, hogy a felbujtogatott nép ma már annyira elvesztette józan gondolkodását, hogy a felvilágosító okos szóra nem hallgat; teljesen bizalmatlan mindenki iránt, aki merész ábrándjait megvalósíthatlanságát és oktalanságát velük megértetni igyekszik. A jóindulatú intéseket egyenesen a félelem szüleményének tekintik, sőt még a vármegye alispánjának lapunk mult számában egész terjedelmében közzölt gyönyörű, apai és felebarátai intelmekkel teljes kiáltványát is akként magyarázzák sok helyen, hogy ime

már a vármegye is fél tőlük! Sürgős és hatásos intézkedéseket kértek a felszólalók. A megerősített csendőrség mellé katonai karhatalmat, hogy a minden perczen kitorheto tetleges forrongás megelőztesek.

E közben egy kinos jelenet is játszódott le. Okolicsányi Lajos bizottsági tag ugyanis a saját észleleit adván elő felhozta a többek között, hogy az általa kérdőre vont elégedetlenkedők közül akadtak olyanok is, akik főként az izraelita munkaadó gazdáknak a munkásokkal szemben tanusított eljárását hozták fel mozgalmuk indokául. Ezt a gyűlésen jelenvolt izraelita bizottsági tagok úgy értették, mintha Okolicsányi Lajosnak ez a saját fel fogása volna. Perczekig tartó zaj támadt e miatt s az elnök főispán alig tudta a csendet helyredlítani. Ez végtére sikerülvén, felhívta Okolicsányi szavai értelmének megmagyarázására, mire ő természetesen kijelentette s hangsúlyozta, hogy tőle távol áll minden o'yan czelzat, amely az izraelita gazdák ellen irányulna, sőt tudja jól, hogy viszont mások előtt meg ő róla terjesztenek a felbujtott munkások hasonló híreket.

Az igazatlanság azonban csak nagy nehezen csillapodott le s az elnök főispán tapintatos vezetésének köszönhető, hogy a későbbi felszólalók megmaradtak a tárgylagoság határai között.

A közgyűlés végre meghozta határozatát, melyet részben szó szerint, részben bő kivonatban a következőkben közölhetünk:

„A vármegye területén a folyó év őszén fellépett és lelkiismeretlen bujtogatók által szított szociális jellegű munkás-mozgalom, mely vármegyénknek eddig józan felfogást tanusított lakói közt, fájdalom, egyre nagyobb arányokban terjed, oly nagy fontosságú, aggodalmat keltő jelenség, mely polgári élet és vagyontbiztonságának épségben tartása érdekében a törvényhatóságot a saját hatáskörében álló intézkedések megtételére indítja.

Igaz ugyan, hogy a vármegye alispánja s az alája rendelt hatóságok már a tőlök telhető minden intézkedést megtettek arra, hogy a közrend és a közbéke fenntartására szükséges csendőrségi karhatalom rendelkezésre álljon, azonban a törvényhatóság azon nézetben van, hogy kivételes helyzet kivételes intézkedéseket igényel; ugyanazért elejét kívánva venni annak, hogy a birtokos osztály egy vagy más községben a felháztott neptömeg által, melynek titkos gyűléseiből arra lehet következtetni, hogy a cselekvés terére kívánnak lépni, esetleg megrohanassák: a csekélyebb számánál fogva nagyobb terjedelmű működésre nem képes csendőrség megerősítésére és mintegy kiegészítésére szükségesnek tartja a *katonaság* kirendelését.

Feliratilag fordul tehát a törvényhatóság a m. kir. belügyminiszter önagyméltóságához, miszerint a vármegyébe a veszélyeztetett helyeken az alispán beosztása szerint elhelyezendő karhatalmi segédletül egy *eredi idegen nyelvű*, lehetőleg gyalogos katonai kirendelése iránt sürgősen közbenjárni méltóztatassék.

A Felső-Tiszavidéki Gazdasági Egyesület javaslataiban s az ahoz csatolt és Nozdroviczky György biz. tag tollából eredő előterjesztésében foglaltak figyelembe vételével ezután a törvényhatóság még a következőket határozza:

1. Minthogy az eddigi tapasztalatok azt igazolják, hogy a mozgalom ily nagy mérvű elterjedését azon szocialista tartalmu sajtótermékek eredményezték, amelyeket a fővárosból lelkiismeretlen úzerkedők ezekre menő példányokban küldenek szét a vármegye területén, melyeknek majdnem minden egyes czikke a törvény, a hatóságok és a tulajdon elleni igazt és a tisztult látkörrel és gondolkodás móddal nem bíró köznép felfogását megmetélyezvén, a társadalom felforgatására irányuló eszméknek legsikeresebb terjesztői; ez okon felkéri a törvényhatóság a magas kormány fejt és a m. kir. belügyminiszter

urat, hogy a vármegye belbékéjének fentartása érdekében minden rendelkezésre álló eszköz felhasználásával odahatni méltóztatassanak, hogy eme ragályterjesztő nyomtatványoktól a postai és vasuti szállítási jog megtagadtassék. Amennyiben pedig e kerelem teljesítése ez idő szerint valamely törvényben gyökerező akadályba ütköznek, nem habozik ezen vármegye közönsége, amely pedig az igazi szabadelvűségnek és közszabadság biztosítékai fentartásának mindenkor tántoríthatlan híve volt, kijelenteni, hogy ezen sajtótermékek, melyek osztály és felekezeti gyűlések s a törvény elleni lázítás magvát hintik szét a nép között s felgyújtással fenyegetik az eddigi békes hajlékot: a sajtószabadság magasatos fogalma ellen elkövetett merényletek; visszaélések ama dicső kor egyik legmagasatosabb alkotásával. Mint rut fekélyt a megtámadott testből, kell tehát azokat mielőbb eltávolítani. — Arra kérjük tehát a magas kormányt, hogy *szükség esetén a sajtótörvény megfelelő módosítása által méltóztatassék a sajtószabadságot megbélyező üzemeknek véget vetni.*“

2. Szükségesnek tartja továbbá a törvényhatóság, hogy a földművesnek legyen alkalmas tanácsadója, aki őt ügyes-bajos dolgaiban felvilágosítással, utbaigazítással, tanácsal eláthassa. Régebben a papok és jegyzők voltak azok. Az újabb évtizedek azonban a törvényalkotások olyan szakadatlan láncolatát tüntetik fel, hogy azokban a hívek lelki világával elfoglalt lelkészek maguknak kellő jártasságot nem szerezhettek s így a viszonyok alakulása a lelkési karnak a világi ügyekben való tanácsadó szerepét megszüntette. A községi jegyzőre pedig a közgazgatási teendők oly nagy halmaza nehezül, hogy önképzésre s a néppel való érintkezésre ugyszólván ideje sem marad. Az összes közterhek behajtásával járó teendők ezenfelül azt eredményezik, hogy a nép megszűnt őket barátjainak, tanácsadóinak tekinteni, s mindennemű köztartozásának kérelhetetlen végrehajtóját látja benők. — Szükségesnek látja tehát a törvényhatóság, hogy a községi jegyzők a közadók kivételével, nyilvántartásával és behajtásával járó teendők alól mentesítenessék.

3. Szükségesnek találja a törvényhatóság, hogy a köznép anyagi s ezzel együtt erkölcsi megrontását nagyban előmozdító csalás és uszora büntette és vétsége a hivatalból üldözendő büntetendő cselekmények közé soroztassék.

4. A gazdasági egyesületet felhívja, hogy az *urdolynak* eltörlese és a progressiv adók behozatalára vonatkozó eszméit és véleményét részletesen fejtsé ki.

5. Végül pedig az elégtelenségre okot szolgáltató munka-néklküliség megszüntetése érdekében felhívja a vármegye alispánját, hogy a köznépnek a téli hónapok alatt keresetforrást nyújtani hivatott házi-iparágak meghonosítását tegye tanulmány tárgyává, s annak idején a törvényhatóságához tegyen előterjesztést.

E határozat meghozatala után a közgyűlést az elnök főispán — az idő előrehaladtására való tekintettel — berekesztette, s folytatására a következő keddi nap délelőtti 10 óráig tűzte ki.

A közgyűlés második napján kisebb jelentőségű ügyek mellett főként a Nyiregyháza városát érdeklő ügyek kerültek tárgyalás alá. Így a többek a város 1896. évi zárszámadása, az 1898. évi költségvetés és a város lakbér osztályzatának kérdése.

A kérdéseknél azonban — legmelyebb sajnálatunk mellett kell erről a körülményről megemlíkeznünk, — a törvényhatóság ismét alkalmat keresett és talált arra, hogy a székhelyt képező Nyiregyháza város elleni mérsékelten felidézett ellenszenvének kifejezést adjon. Ez nemcsak abban nyilvánult, hogy egy a zárszámadás mint a költségvetésnek minden kifozásolható tételét megtámadta, hanem főként abban, hogy e támadásoknak

olyan színezetet adott, amelyből nem annyira a felettes hatóság köteles ellenőrzése, mint inkább a parancsolni, elretenteni és félelmet terjesztetni akaró szigor sugárzott ki.

Sajnálatosnak, nagyon sajnálatosnak kell találnunk a körülményt annál inkább, mert hiszen ilyen gondolkodás és banásmód csak arra alkalmas, hogy még feszültebb tegye azt a viszonyt, amely a vármegye és Nyiregyháza város között fenáll s amely többszörös rokonszenvnek ma sem mondható.

Az 1898. évi költségvetésen egyebiránt azt a lényegesebb módosítást tették, hogy az iskolai pótdótot azon a czimen, hogy az egyes felekezetek hívei a felekezeti iskolák fentartásánál különben is eléggé meg vannak adózta, törölték; valamint törölte a tisztviselők tervben levő fizetés felemelésére előirányzott tételt is, minthogy az idevonatkozó szabályrendeletet a törvényhatóság még tárgyalás alá sem vette.

A közgyűlés többi tárgyai között megemlítenők találjuk még, hogy *Riszdorfer Erzsébet* zeneakadémiai növendéknek tanulmányai folytatására havonkénti 20 frtot szavazott meg a közgyűlés.

Tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy lapunkhoz mellékelten postai utalványokon, hátrányaikat beküldeni sriveskedjenek.

A kiadó-hivatal.

Hírek.

— **Kinevezések.** A m. kir. pénzügyminiszter *Fráter Aladár* helybeli pénzügyigazgatósági szám-ellenőr, a számosztály vezetőjeként megbízásával számvizsgálóvá, *Szabó Miklós* számgyakornokot pedig számtisztvé nevezte ki.

— **A Tiszavidéki ágost. hitv. egyházmegye** alakuló közgyűlése által kiküldött szavazatszedő küldöttség ma egy hete délelőtti 11 órakor tartotta ülését, hogy szamba vegye az új egyházmegye 13 egyháza és főgimnáziuma részéről a főesperesi, egyházmegyei felügyelői és alesperisi állásokra beadott szavazatokat. — A szavazatszedő küldöttség elnöke *Bertholomaeidesz János* tiszb. főesperes-lelkész, s *Majerszky Béla* nyiregyházi egyházfelügyelő voltak, míg tagjai közül *Geduly Henrik* nyiregyházi, *Varga Márton* tokaji lelkészek, továbbá *Bogar Lajos* és *Eördögh Károly* presbiterek jelentek meg. A jegyzői tollal *Geduly* lelkész vitte. A szavazatok számbavétele után konstatatott, hogy beadott összesen 30 szavazat, valamennyi alakilag helyesen léven kiállítva, érvényesnek ismeretett el. Az egyházmegye főesperesévé valamennyi szavazattal *Materny Lajos* debreczeni lelkész, egyházkerületi számvéző, — a 30 szavazat közül 20 szavazattal *dr. Zelenka Lajos* 10 szavazattal szemben, egyházmegyei felügyelővé *dr. Meskó László* országos képviselő, végül alesperesül a *Riszdorfer János* nagy-bányai lelkészre eső 4 szavazat levonásával az összes szavazatokkal *Simkovicz Pál* pászicsi lelkész választott meg. — Uj munkaförökben valamennyi megválasztottat üdvözöljük, — városunk kiváló fiának, *dr. Meskó László* urnak pedig sok szerencsét kívánunk ama fényes bizalomhoz, melylyel egyházmegyéje őt ily diszes állásra, az egyházi közelet e kiváló polczára emelte.

— **Millenniumi kitüntetések.** Az 1896. évben Budapestben tartott ezredéves orsz. kiállításon e vármegyéből résztvett iparosok részére a kiállítási igazgatóság tegnap küldte el a főispánhoz a kitüntetésekét. Milleniumi nagy érmet és elismerő oklevelet kapott: *Majerszky Barnabás* gépgyáros. Kiállítási érmet és elismerő oklevelet kaptak: az ág. ev. népiskola képviselőtében *Pászár István*, *Kassai Nándor*, főreáliskolai tanár (Nagy-Kálló),

ifj. *Schmotzer János* késműves, *Szezfried László* kocsijárató (K.-Várda), *Epbinder Károly* asztalos, *Kovács Mihály* szíjgyártó (K.-Várda), *Bálint Aron* gubás, *Mácsinszki Sámuel* szűrszabó, *Thaisz Károly* szabó, *Opris Oszkár* műfaragó. — Elismerő oklevél a következő iparosoknak jutott: Nőipariskola képviselőiben: *Lejfer Sámuel*, *Neubauer Lajos* sodronygyáros, *Antal János* kocsi-gyáros, *Katona István* asztalos (Nyír-Bátor), *Moravszky Pál* asztalos, *Pásztor Mihály* asztalos, *Rakovits Gyula* cipész, *Palatics Jenő* szűcs. — *Koczok László* kir. főmérnök a közreműködők érdem nyerte, ugyanazt kapták még elismerő oklevéllel együtt: a Májerszky Barnabás gépgyáros alkalmazottjai: *Albert Imre*, *Balogh Imre*, *Baka András* lakatosok, *Gráf János* művezető, *Kasztay Pál* kovács, *Kazinczy Gábor* lakatos, *Kerekes Kelemen* vas-esztergályos, *Maximovits Gyula* kovács, *Schönberger Antal* fémöntő.

— **Lelkesi kinevezés.** Rác Viktor gör. kath. áldozó pap Nyiregyháza segédlelkészül kinevezetett.

— **Tanári jubileum.** A helybeli ág. evang. főgimnáziumnak két derék tanára töltötte be e tanév folyamán tanárságának 25-ik esztendőjét: *Mészáros Ferenc* és *Szlaboczky Imre*. Ezt az alkalmat felhasználja a főgimnázium kormányzó tanácsa, a tanári kar és a tanuló ifjuság arra, hogy a két jubiléum iránti tiszteletük és ragaszkodásuknak habár minden nagyobb felütnél kerülő módon kifejezést adjanak. Szombaton délelőtti alkalmi ünnepélyt rendeznek tiszteletükre, amelyen üdvözlő beszédek kíséretében emlékbüszköt nyújtanak át nekik. Este a Korona szállodában szűcsök körüli bankettet is rendeznek. A jubileumi ünnepély lefolyásáról jövő számbunkban részletes tudósítást hozunk.

— **Szabolcs-vezér és Szent István szobra.** Szabolcs-vegyermegye tudvaleg a vegermegye-haza épület frontján levő két fülkébe *Szabolcs-vezér* és *Szent István* szobrát rendelte meg Kallós Edénél, a Bessenyei szobor pályadíjnyertes tervezőjénél. A két szobor már meg is érkezett s már tegnap készítették az elhelyezhetőségükre szükséges állványokat. Megérkezett a Bessenyei szobor talapzata is, amelynek felállításához szintén hozzáfogtak.

— **A nőegylet felolvasó estélye.** A nyiregyházi jótékony nőegylet által a folyó hó 18-án szombaton este az ág. hitv. evang. központi elemi iskola épület dísztermében rendezendő felolvasó estély műsora a következő: 1. Sulamitk: Felolvasás, tartja: dr. *Bartók Jenő* úr. 2. Rondo Capriccioso F. Mendelssohn. Bartholdyolt, zongorán előadja: *Klár Gusztáv* úrnő. 3. Romanza di Santuzza Pietro Mascagnitól. Sidonia keringő, Verő Györgytől, éneklő: *Jósa Mártha* úrnő. 4. Vig monológ, előadja: *Mauer László* úr. — Belépő díj 1 korona, deák jegy 60 fillér. Kezdeté 8 órakor.

— **Locs-pocs.** Másod ízben esünk abba a hibába, hogy az időjárásról beszélünk. De hát ez nem egészen a mi hibánk. Mert hiszen mondani valónk volna és van elég, de az időjárás szeszélyei még is arra kényszerítenek bennünket, hogy róla is beszéljünk. Szegény Halifax hivesi! Vigy tan inkább Halifax szegény hivesi! Alig várták már a fehér szakállát egy nehányszor. Jeget is fagyasztott a vizekre. Az a bizonyos kis piros zászló is fel-fellúnt nehányzor a város házpalotán, de ez is csak mutatóba. Alig került be a föld szép fehér lepellel, olvadni kezdett, s napok óta olyan locs-pocs urálja a helyzetet, hogy a „kalucsni”, vagy „galloschni” vagy minek írják ezt a kauscsk-jóságot elválhatlanná lett gazdájától. Pedig idevota itt a karácsony. — de addig talán még megembereli magát Téli apó!

— **A „tennis vacsora.”** A tenniszők előkelő társasága a sport-egyesületi szellem és összetartozandóság érzetének megőrzésére fényes vacsorát rendezett szombaton este a

„Korona” vendéglő buffet-termében. A vacsora rendezés igen ügyes és életrevaló gondolatnak bizonyult, mert a játékos csaknem teljes számmal jelentek meg. — Az ügyesen összeállított — table d'hôte — vacsora után, mely alatt az Elemér élénk játéka gyönyörködtette a lakomázókat, táncz következett. — A mulatság feszelen jövedv között belenyult a kakaskorrekolások hajnalba. — Ez a sport-egyesületi élet! Bizony tanulhatna az agonizáló „Kerékpár egyesület,” de a mi lehet Péternek, nem lehet Pétnék, mert hát a kerékpár-egyesületnek nincsenek olyan bájos hölgy tagjai. Oh hölgyeim! biciklizőssel szimpatizáló angyalok, segítsenek, óh segítsenek ezen a jobb sorsra érdemes egyetlen is! — A mulatságban következő úrnők vettek részt: Asszonyok: Eötvös Pálné, Fejér Barnáné, Konthy Gyuláné, Korányi Endréné, Kovács Eleké, Maurer Lászlóné, Mikecz Dezsóné, Molnár Pálné, Szabó Lászlóné, Szeszich Lajosné. Leányok: Eötvös Mariska, Fejér Juliska és Erzsike, Martiny Margit, Maurer Irénke, Molnár Olga és Matild, Szeszich Ida és Emma.

— **Táncmulatság.** A nyiregyházi jótékony izr. nőegylet 1898. január hó 15-én, a Korona szálloda dísztermében zártkörű társas-estélyt rendez. — Belépő-díj: családjegy 6 korona, személyjegy 2 korona, nagy páholy 20 kor., kis páholy 16 korona. Felülvezetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté 8 órakor. Jegyek e-őre válthatók Jakabovits Fanni k. a. és Ruzsonyi testvérek urak üzletében.

— **A jövő évi villamos világítás.** Az 1898. év villamos közvilágítási naptárát a héten kedden delután tartott ülésében állapította meg a városi tanács. E naptár a folyó évtől sok tekintetben eltér. — Mindenekelőtt a gyújtás és az oltás időpontja 10 naponként van ugyanarra az időpontra megállapítva, úgy hogy ezek az időpontok a hónapok 1-ső, 11-ik és 21-ik napján változnak és alkalmazkodnak a nap lemenetléhez és feljövételéhez. A holdvilág-nélküli esteken felgyújtandó lámpáknál pedig nemcsak a hold fényváltozását, hanem feljövételt és leszállását is tekintetbe veszi. — Az ivlámpáknál pedig a folyó évi október hónapot megelőzőleg gyakorlatban volt azon beosztás, hogy az ivlámpák éjféltűn 1 óráig égettettek, — tudvaleg már is megváltoztatott s az ivlámpák csak este 11 óráig, de több este égne. A 11 órától éjféltűn 1 óráig terjedő 2 óra megtakarításával az ivlámpák a jövő évi világítási naptárban akként voltak beosztathatók, hogy az őszi és téli hónapokban havonként csak 6 este nem fognak égni az ivlámpák, sőt a nyári hónapokban is csak júniusban nem égne 9 este az ivlámpák, a többi hónapokban pedig csak 8, illetve 7 este. Megemlítjük egyidejűleg, hogy a petroleum-lámpák helyett megrendelt 94 darab új izzólámpa felállítási munkálatait is serényen dolgoznak, úgy hogy január 1-étől kezdve minden valószínűség szerint üzembe vehetők lesznek azok is, amikor aztán minden este 230 lámpa fog égni 11 óráig, ezek közül 150 egész éjjel át égne marad, a holdvilág nélküli esteken pedig összesen 460 izzó- és ezek mellett 8 ivlámpa fogja világítani a város utcáit és köztéreit.

— **Sylvester estély.** Más városokban régi patriarchalis szokás, hogy egyik, vagy másik egyelet az újév váró közönség szórakoztatására kedélyes nyilvános összejövetelt rendez. Nálunk tudomásunk szerint csupán a kereskedő ifjuság egylete szokott ily alkalomkor szűkkörű férfi estélyt tartani, a nagy közönségnek szórakoztatásáról azonban eddig-éle még gondoskodás nem történt. Városi daleyletünk jött azon ötletre, hogy ezelszerű lenne ez alkalomból városunk művelt közönségének egy pár órai kedves szórakozást szerezni s elhatározta, hogy az ez évi Sylvester napján gazdag műsorának legszebb darabjaiból daleylety rendez. Üdvözöljük derék dalosaink elhatározását s szívvel óhajljuk, hogy nemes törekvésüket teljes erkölcsi és anyagi siker jutalmazza.

— **Választás.** A helybeli izr. statusquo hitközségnek f. évi december hó 26-án reggel 8 órakor kezdődőleg elnök, alelnök két előjárósági és harminczhárom képviselői tag megválasztása etetik meg, miről a t. választók ezuton is értesítetnek, a *választó bizottság*.

— **A kereskedő ifjak felolvasó estélye.** melyet e hó 11-én tartottak meg saját egylet helyiségükben, nagy közönséget vonzott, s igazán sikerült. *Guttman Zsigmond* ur az „Apostol”-ból szavalt el egy remek részletet. Nemes i-lése, szavaló stíljének egyszerűsége és drámai effektusra kiválóan alkalmas hangja általános elismerést szerzett neki. Ezután dr. *Prok Gyula* lapunk felelős szerkesztője ült a felolvasó asztalhoz, s lapunk mai számának tárcza rovatában közölt tanulmányával arattott sikert. Végül *Galli Lajos* főgimnáziumi tanár Coppée „A hajó törtéte” című költeményét szavalta el szépen s mély figyelmet kelteve. A felolvasó estélyt kedélyes táncmulatság követte.

— **Táncestély Balkányban.** Az alsó nyírvideki ifjuság sikerült hangversenyt és táncmulatságot rendezett vasnapn Balkányban. Régen fogadtott be a község háza tanácssterme oly elegáns közönséget mint ezuttal. A balkányi intelligenczián kívül a vidék elősegítette az estély fényes sikerét. Különben a siker Geneszy Béláné és Ujhelyi Tamásné urhölgyek buzgó és fáradhatatlan szorgalmának köszönhető, míg a rendezés kivételében G. Nagy Ferenczét. Hajdu Imrét és Gödény Sándort ill-ti meg a dícsért. Az első szám az uri dalkör által előadott népdal egyveleg volt. Ezután következett G. Nagy Ferencz az „Óra” című alkalmi felolvasása. Eleven humorra folytonosan nagy derűtséget keltett. Igen érdekes szám következett ezután Kádár Ilona kissasszony megszokott eleganciájával teljes precizitással remekül játszotta el „Sarga eserebogár” című ismert népdalt. A szűnni nem akaró taps elmúltával Eibenschütz S. nagy hatással szavalta Simon Juditot. „Kakas üllőn” című monológot Perpét Ferencz nagy derűtséggel közepette adta elő. A reggeliz tartó táncmulatságon ott voltak: *Asszonyok:* Geneszy Bélána, Ujhelyi Tamásné, Gaál Andrásné, báró Wimmersberg Manóné, Hajdu Gyuláné, Balkányi Gyuláné, dr. Leitner Sándorné, Gottlieb Mórné, Pásztor Károlyné, Kádár Istvánné (Szakoly), Szentmiklóssy Sándorné (Szakoly), Weisz Lipótné (Szakoly), Weisz Ignáczné (Szakoly), Kádár Albertné (Debreczen), Mihalovics Ödöné (Debreczen), Erényi Sándorné (Biri), Budaházi Gyuláné (Sámson), özvegy Gödény Ferenczné, Fried Józsefné, Szilágyi Imréné, Perpét Ferenczné, Papp Zsigmondné (Er-Mihályfalva), Beóthy Bálintné, Papp Lajosné, Eichenbaum Lipótné, Somlay Imréné, Klein Lipótné, Kőröskényi Gyuláné. — *Leányok:* Geneszy Ella, Hajdu Jenni, Mezőssy Ilona (Gégény), Kádár Ilona (Szakoly), Szentmiklóssy Margit (Szakoly), Budaházy Jolán (Sámson), Budaházy Klára (Sámson), Bartók Julia (Debreczen), Fried Kornél, Klein Róza, Lukrits Klementin (Biri), Szmrecsányi Paula (Debreczen), Berzeviczy Ida (Nyiregyháza), Ruszka Adél, Koczogh Ida, Somlay Emma, Weisz Magduska (Szakoly), Haán Beatrix, Kőröskényi Zsuzsika. A zenét Hajdu-Szoboszló Horváth Lajos kitűnő zenekara szolgáltatta.

— **Nyilvános köszönet.** A daleylet által folyó hó 5-én rendezett daleyli alkalmából következő felülfizetések tétettek: Kállay András egyleti védnök 30 frt, Kun Matyás 3 frt 20 kr., Benes László 2 frt, dr. Konthy Gyula, Mencezl Dávid 1 frt 80 kr., Surányi Imre, Juhász Etele 1 frt 40 kr., Déry Daniél, Frisch Elek, Ronay Jenő 1 frt 20 kr., gy tűzoltó, Marsalkó Lajos, Novák Gyula 1 frt, Salzberger Miksa, Kulesár Károly, Fischer N., Goldmann N. 50 kr. Prok Károly, Kálmán Lajos, Fábry Károly, Moór József, Geppel Tivadar, dr. Hoffmann Emil, Munchardt József, Jánoszy Endre, Palicz N., N. N., N. N., Hunvady László, Baruch N., Mezőssy László, Rélay I. hadnagy, Bónis Menyhért 40—40 kr., Bodnár Pál, Förster Kornél, Szabó

N. 30 kr. és N. N. 20 kr. Fogadják a felülfizetők az egylet hálás köszönetét. *Az elnökség.*

— **A nagy-kállói önkéntes tűzoltó-egylet** december hó 16-dikán, vasárnap, saját penztára gyarapítására, a Nagyvendég-lő tánczteremben zartkörű tánczvizalmat rendez. A rendezőség élén dr. *Kállay Rudolf*, elnök és dr. *Bleuer Miklós*, alelnök állanak. Belépti díj: Személyjegy 1 korona. Családjegy 3 korona. — Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este 8 órakor.

— **Gyujtogatás vádjá alatt.** E hó 7-én este, a Kovács P. Pál rendőrtanácsos háza előtt álló rendőr gyors futás kopogó zajára lett figyelmes. Futott a hang után s elcsúszott egy szaladó embert, akiben felismerte Lippa András volt vmegyei hajdút, aki állását veszítvén, most napszamból él. Lippa igazolta magát, a rendőr odébb eresztette. Másnap reggel Kovács P. Pál rendőrtanácsoshoz bevitték egy csóvát, melyet előző este egy huszar hűtőzt ki istállójának a nádas ereszé alá, ahol az már meggyújtva égett. Köztudomásra jutván ez a dolog a rendőrségnél, az előbb említett rendőr azonnal jelentkezett az alkaptánynál s elmondta az előző estén történteket. Ezen a nyomon indult meg aztán a vizsgálat Lippa András ellen, akit letartóztattak s már át is kísérték az ügyész-éghéz. Nagyon alapos a gyanu, hogy Lippa volt az, aki a Schlichter-féle „Julia” malomban kedden éjjel a kátrányos hordót meggyújtotta s ugyancsak öt gyantíkját, hogy az ő keze működött a nyári gyakori tüzeseteknél, melyek az Incezy-soron napi rendben voltak, valamint hogy őt terhelte a szerdán viradóra támadt kisorosi-utcai tűz eset is. — Lippa mindent tagad, de valószínű, hogy a bíróságnak egy veszedelmes pirománikus emberrel van dolga.

— **A nyiregyházi iparos ifjuság önképző egylete** saját penztára javára 1897. évi decz. hó 26-án, karácsony másodnapján egyleti helyiségében családi jellegű zartkörű tánczvizalmat rendez. Belépti díj: személyenkint 1 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este 8 órakor.

— **A csendőrség szaporítása.** Az ország közbiztonságának javítása céljából a belügy-miniszter az 1898. év folyamán 107 őrséssel és 600 főnyi legénységgel kívánja szaporítani a csendőrség létszámát.

— **Ne mulassatok!** Úgy látszik, ezt a címet állandóstanunk kell. Mult számunkban megírtuk Tóth István nagy-kállói lakos tragédiáját, akitől mulatás közben ismeretlen kő 420 frt apát örökséget rajzolt el. — Hasonló eset történt e hó 7-dikén az u. n. „Nyulás” csárdában. — Három gávai atyafi Nyiregyházáról hazamenet betért egy pohár itálra. — A jóvársar tudata mihamar kedvre derítette őket, s kissé mélyebben találtak a pohár fenekére tekinteni. Kettő alkonyatkor megelégedtek a poharozást; felültek a szerkerőkre, s harmadik társukat ott hagyva, hazamentek. A harmadik addig-addig iszogatt egymagában, míg kezdett bizonytalanságban lenni aziránt, hogy fiu-e, vagy lány? Ezt a kedvező alkalmat felhasználta a kocsmárosné: *Burger Dávidné* és *Huczman János* nevezetű kóttaji szállóbeli napzamos, s megtámadták az elázott vendéget és az eddigi vizsgálat adatai szerint 140 frt készpénzt és ezüst óráját erőszakkal elvették. — A mámor elosztásával a megkárosított észrevéven a pénz eltűnését, visszament a Nyulásba s kérte azt vissza. Úgy a kocsmárosné, mint Huczman megtámadták, hogy a pénzt elvették volna, mire jelentést tett a csendőrségnél. A nyomozat kiderített annyit, hogy az óra tényleg a kocsmárosnénál volt elrejtve. Ennek folytán a bíróság vizsgálatot elegendelte s mindkét terheltet vizsgálati fogságba helyezte.

Toilette.

— **Ó nagysága!** Nos, Juczi? Megtalálták a rózsát, amit hajamba akarok tűzni?

Juczi: Meg, nagysága. Csakhogy már most a haját nem tudom, hová raktam.

Magunkról.

Idestova befejezi lapunk első évnegyedes pályafutását.

Ha áll az a mondas, és pedig rendszerint áll, hogy minden kezdet nehéz: kétszeresen áll ez a legtöbbszór tréfásan, komolyan csak nagy elvétve hetedik nagyhatalomnak nevezett sajtó organumaira.

A leggondosabb körültekintéssel, a szemléli és anyagi erők legkedvezőbb összegyűjtésével megindított lapra is a legnagyobb bizonytalanság vár, mikor a nyilvánosság és a gondolat-közlés szabadságának szolgálatában a küzdőporondra kilép.

A körülmények előre nem láthatott játéka, az olvasó közönség szeszélye, sokszor csak egy vetetlen is elegendő arra, hogy a legszebb remények között megalapított lap életképességét ugyszólván csirájában elfojtsa. Hogy egyebet ne említsünk: sokszor a nem eléggé szerencsésen megválasztott időpont, máskor meg pusztán a külalak, amely pedig a tartalom mellett voltaképen csak formáság, a még olyan ügyesen összeállított, és tartalomdús lap boldogulásának is képes utját állani.

Mikor mi lapunkat megindítottuk, talán eszünkbe sem jutottak ezek az eshetőségek. Több volt bennünk a lelkesedés és az akarat, semhogy vállalkozásunknak — hogy úgy mondjuk — üzleti oldalát számító megfontolás tárgyává tegyük.

Előttünk az a cél lebegett: alapítunk egy lapot, amely minden befolyástól menten, szabadon és függetlenül szolgálja a közérdeket és egyedül csak azt! A melyben nyíltan és őszintén elmondhassuk véleményünket szűkebb körű otthonunk: vármegyénk és annak székhelyében felmerülő eseményekről s a melyben elmondhassák véleményüket mások is, őszintén és leplezetlenül. Forradalmat ugyan nem akartunk felidézni közéletünkben, de igen is felpeszűdést, frisseséget, élénkséget, legalább is annyit, amennyi az ellanyhulás, a tespedés megállításához szükséges.

Nem is használtuk ki a reklámozásnak rendelkezésünkre állható eszközeit. Nem hirdettük jó előre lapunk alapításának tervét. Első számunk megjelenése előtt alig pár nappal tudattuk ezt körveletünkben. Ettől sem vártunk nagyobb hatást.

Nem arra számítottunk, hogy az új lap alapításának puszta híre is özőnleni fognak hozzánk az előfizetési díjak.

Nem ígérteklél, de tényleg felmutatandó munkálkodásunkkal akartuk kiérdemelni az olvasó közönség bizalmát és — ha szabad-e kifejezéssel élnünk — elismerését.

És most, vége felé az első évnegyednek, közeledtével az új évek, lapunk pályafutása tulajdonképeni kezdetének: ha visszatekintünk eddigi munkásságunkra, eddigi eredményinkre, lehetetlen, hogy bizonyos jól eső büszkeséggel ne fogjon el bennünk!

Nem hangoztattunk üres frázisokat, nem igyekeztünk megvesztegetni olvasóink jóindulatát üres szólamokkal, csak dolgoztunk. Dolgoztunk komoly meggyőződéssel és lelkes kirtartással, hogy a kezdett nehézségeit legyőzzük, hogy a tények beszéljenek helyettünk, hogy magából lapunkból ismerjék meg olvasóink célunkat és ismerjék meg lapunkat.

És akik figyelemmel kísérték eddigi pályafutásunkat, azok meggyőződhettek arról,

hogy azon elhatározásunk, amelylyel lapunk célját kirtűztük, őszinte és komoly volt.

Szorgos figyelemmel kísértük a vármegye és a város közéletének minden jelentős eseményét, és megmondtuk véleményünket azokról bátran, őszintén, minden elfogultság és egyoldalúság nélkül. A lehetőség hű krónikásai voltunk a heti eseményeknek s különös gondot fordítottunk arra, hogy értesüléseink alaposak és megbízhatók legyenek. És e tekintetben bizonyos büszkeséggel hivatkozhatunk arra már ma is, hogy mindazon adatokat, amelyekre akár czikkjeink, akár hireink megírásánál szükségünk volt eddigél és lesz a jövőben: teljes bizalommal és lekötelező előzékenységgel bocsátották és bocsátják rendelkezésünkre mindenütt, ahol azokat a legilletékesebb forrásokból szerezhetjük meg.

Szépirodalmi rovataink élénksége és megfelelő színvonalon tartása is egyik büszkeségünk. S hogy e téren is mennyire sikerült lapunk tekintélyét megalapítani, csak példa gyanánt emlíjük fel ezúttal azt az az olvasóink előtt bizonyára kedves megjelentésül szolgáló hírt, hogy *Cyprián*, a Budapesti Hírlap belső dolgozóztára és tárcaírója, kinek nem régiben megjelent elbeszélései a karácsonyi könyvpiac egyik elsőrangú érdekességét képezik, hosszabb munkát ír a mi lapunk számára, amelynek közzését a jövő évnegyed első számában kezdjük meg.

Nem szerénytelenség tehát tőlünk, ha azt állítjuk, hogy vállalkozásunkat ime: siker koronázta már is. Siker, mert hiszen lapunk ma már tényező! Tényezője közéletünknek, amelynek fontosságát azonban mérlegelni hivatottak mi nem lehetünk. Azzal azonban igen is dicsekedhetünk, hogy lapunk már tért foglalt olvasóink szívében. És ezt a tért a jövőben nem hogy elveszteni, de mind jobban biztosítani szándékozunk.

De tért akarunk hódítani azok szívében is, akik előtt talán még ismeretlenek vagyunk. És e részben kikre támaszkodhatunk inkább, mint azokra, akikbe vetett hitünkkel fogtunk bele vállalkozásunkba: a szépért, jóért és nemességért lelkesedni tudó olvasóinkra!

Őket kérjük teljes bizalommal, hogy a közelgő új évnegyedre való tekintettel vegyék pártfogásukba lapunk ügyét! Ismertessék meg azt ismerőseikkel s mi legjobb tudásunk és akaratunk szerint azon leszünk, hogy a lapunk iránt tanusított jóindulatot kirtartásunkkal, lelkesedésünkkel és kirtűzött céljaink menél teljesebb megvalósításával megháláljuk!

A szerkesztők.

CSARNOK.

Kirándulás a szomszédba.

Irta: Csongor József.

(Folytatás.)

A szomszédom, egy jóképű, de akkor épen rosszkedvű öreg ur, fölül és bosszus arc kifejezéssel kezdte kidörzsölni szeméből az álmot, amit aligha aludt édesdeden. — Aztán újra lefeküdt s megkezdte a meddő küzdelmet a vonat heves rázásával és dübörgésével.

Én meg a folyosó ablakán a felvidéket vettem kritikai megfigyelés alá, már amennyire azt a gyorsvonat megengedte, mely valóságos kinematográfia varázsolta a mi Svájczunkat. — Két oldalt meredek laposra

